

**Міністерство культури та інформаційної політики України
Харківський національний університет мистецтв
імені І.П. Котляревського**

**Виконавсько-музикознавчий факультет
Кафедра хорового та оперно-симфонічного диригування**

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ ЗА ФАХОМ

Освітній ступінь	бакалавр
Галузь знань	02 «Культура мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	Хорове та оперно-симфонічне диригування
Фахова профілізація	Хорове диригування
Статус освітнього компонента	обов'язковий

Харків 2023

Розробник: Сергій ПРОКОПОВ, професор кафедри хорового та оперно-симфонічного диригування

Гарант освітньої програми: Сергій ПРОКОПОВ, завідувач кафедри хорового та оперно-симфонічного диригування, завідувач кафедри хорового та оперно-симфонічного диригування, заслужений діяч мистецтв України, професор

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри хорового та оперно-симфонічного диригування, протокол № 10 від 25 травня 2023 р.

Проведено експертизу програми навчальним відділом.

Програму розглянуто та схвалено на засіданні науково-методичної ради ХНУМ, протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

Гарант освітньої програми

_____

(підпис)

Сергій ПРОКОПОВ
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

30 серпня 2023 р.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма Практики за фахом розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів «Хорове та оперно-симфонічне диригування» спеціальності 025 «Музичне мистецтво» галузі знань 02 «Культура та мистецтво». Мова викладання – українська.

1.1. Метою практичної підготовки за фахом є набуття здобувачем освіти під час навчальної та виробничої практики професійних знань і умінь роботи з дитячим, самодіяльним, навчальним хоровими колективами, наближення її до майбутньої професійної діяльності, оволодіння художнім арсеналом мистецтва управління дитячим, самодіяльним і навчальним хором.

1.2. Заплановані результати практики:

Практична підготовка за фахом забезпечує набуття здобувачами:

загальних компетентностей:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Навички міжосібної взаємодії.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодіти сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність оцінювати і оволодіти сучасним знаннями.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

спеціальних (фахових) компетенцій:

СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

- СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
- СК8. Здатність здійснювати диригентську діяльність.
- СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
- СК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
- СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.
- СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- СК17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
- СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

програмних результатів навчання:

- ПРН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.
- ПРН2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого/хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.
- ПРН3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.
- ПРН4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
- ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
- ПРН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
- ПРН10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.
- ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- ПРН13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.
- ПРН14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / виконавської майстерності теорії, історії музики / композиції.
- ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
- ПРН17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

1.3. Методи навчання

Під час практичної підготовки за фахом здобувачі самостійно

застосовують практичний метод: проводять практичні заняття з хоровими колективами (дитячим, самодіяльним, навчальним), аналітичну роботу з навчально-методичною літературою, відкрите заняття та концертний виступ в якості диригента хору, розспівування, репетиції з окремими співаками, партіями та хором в цілому. Робота у класі містить також письмовий аналіз 2-х творів, виконання хорових партитур на інструменті, спів хорових партій.

2. ОПИС ПРАКТИКИ ЗА ФАХОМ

Курс	3-4	
Семестр	5-8	
Кількість кредитів ECTS	8	
Аудиторні навчальні заняття	лекції (год.)	-
	семінарські / практичні (год.)	-
	індивідуальні (год.)	-
Самостійна робота (год.)	120	
Форма підсумкового контролю	Заліки – 5-8 семестри.	

3. ПРОГРАМА ПРАКТИКИ ЗА ФАХОМ

Практична підготовка за фахом складається з двох розділів: навчальної (7 семестр) та виробничої (5, 6, 8 семестри).

Виробнича практика (5 семестр).

Тема 1. Робота з дитячим хором

Дитячий хор як особлива гілка хорового виконавства. Уява про структуру дитячого хорового колективу. Ознайомлення з репертурною політикою дитячих хорів різних вікових груп (молодшої, середньої, старшої). Вивчення типу голосів. Поєднання в роботі з дітьми навчання, музичного виховання та хорового виконавства. Проведення розспівування в хорі. Диригування творів у супроводі концертмейстера. Особливості вокальної роботи в дитячому хорі, опора на емоційно-образне мислення. Використання загальнопедагогічних і спеціальних методів (зокрема, ілюстративного, концентричного, пошукового, єдності художньої та технічної сторін в роботі над хоровими творами).

Завдання:

1. Аналіз практичних аспектів педагогічних ідей М. Д. Леонтовича, що викладені у посібнику «Практичний курс навчання співу у середніх школах України», специфіки вокально-хорової роботи з дітьми у навчальному посібнику Л. П. Ятла «Теорія та методика роботи з дитячим хором».

2. Складання комплексу вокально-хорових вправ (6-7 вправ) для дитячого хору: спеціальних (тетраходи, гами, тризвук); на матеріалі, що вивчається; за видами вокалізації, за способом виконання (закритим ротом, на склади, з

текстом). Практична реалізація вправ.

3. Виконання партитури на інструменті, спів хорових партій, письмовий аналіз творів (мінімум двох – а саррелла та з супроводом) з репертуару дитячого хору, що є базою практики. Декламування поетичного тексту відповідно до композиторського задуму.

4. Виявлення технічних прийомів передачі музичного образу через диригетський жест. Побудова інтерпретації творів.

5. Складання плану проведення репетицій, проведення репетицій та концертного виступу.

6. Підготовка звітної документації.

Виробнича практика (6 семестр)

Тема 2. Робота з академічним самодіяльним хором

Специфіка роботи хормейстера в самодіяльному хорі. Організація занять в залежності від складності та масштабу творів: по окремих хорових партіях; за групами; зведені репетиції. Вивчення репертуарної політики хору.

Передрепетиційна комплексна робота над освоєнням творів: виконання партитур на інструменті, спів хорових партій, письмовий аналіз. Проведення розспівування хору.

Особливості роботи над хоровою мініатюрою а саррелла та твором із оркестровим супроводом.

Специфіка вокальної роботи з академічним самодіяльним хором. Методичні принципи співацької установки. Доцільність застосування пояснювально-ілюстративного методу в репетиційній роботі з аматорським колективом.

Техніка проведення індивідуального заняття із співаком-аматором, співацька установка, співацьке та фізіологічне дихання, типи дихання.

Вдосконалення роботи над елементами хорової звучності (ансамблем, строем, дикцією).

Завдання:

1. Виразне виконання творів на інструменті , спів хорових партій з тактуванням.

2. Письмовий аналіз обраних для роботи з хором творів.

3. Диригування творів в класі під рояль з концертмейстером.

4. Складання комплексу вокально-хорових вправ. Аналіз методичних посібників із розспівування хору.

5. Інтерпретаційний аналіз творів.

6. Складання плану репетицій. Проведення індивідуального заняття зі співаком-аматором.

8. Проведення генеральної репетиції та концертного виступу.

7. Підготовка звітної документації.

Навчальна практика (7 семестр).

Тема 3. Робота з навчальним хором.

Ознайомлення з методикою роботи керівника навчального хору як колективу, що поєднує функції лабораторного навчальної та навчально-концертної одиниці.

Аналіз співвідношення цих функцій в хорі. Особливості репетиційного процесу в студентському хорі.

Аналіз методичної літератури щодо завдань розспівування в хорі, елементів вокальної техніки творів різних епох з репертуару навчального хорового колективу.

Визначення специфіки роботи над хоровою мініатюрою та твором великої форми інструментально-вокального жанру, ансамблем між диригентом, солістом і концертмейстером.

Розуміння сутності комплексного підходу до вивчення хорового твору, його основних рівнів. Художньо доцільний добір диригентських прийомів.

Особливості та завдання заключного етапу роботи над твором.

Знання правил поведінки диригента хору на концерті.

Завдання:

1. Здійснити аналіз методики роботи керівника навчального хору.
2. Проаналізувати майстер-класи провідних диригентів-хормейстерів навчальних хорових колективів.
3. Вивчити мистецький метод П.І. Муравського: співоча основа, розспіванка, вивчення хорових творів, значення співу а саррелла в процесі репетиційної роботи.
4. Вирішити організаційні питання, що передують розучуванню творів.
5. Розробити план проведення репетицій. Провести репетиції та концертний виступ.
6. Підготувати звітну документацію.

Виробнича практика (8 семестр).

Тема 4. Робота з навчальним хором.

Складання перспективного та тематичного планів роботи над хоровими творами з позначенням мети, матеріалу, обліку часу. Особливості проведення занять при повному складі хору і по окремих його групах. Робота над опануванням методів і прийомів розучування творів.

Проведення репетицій із творами поточного репертуару. Використання камертону як необхідної умови співу творів а саррелла. Освоєння інтонаційних труднощів. Методика та технологія роботи над твором великої форми .

Правила роботи над творами різних фактурних типів.

Завдання:

1. Добір вокально-хорових вправ за освітнього навчальним принципом. Скласти комплекс з 7-8-и вправ для досягнення опори співацького дихання, розширення діапазону, вирівнювання регістрів, дикційних навичок.
2. Написання аналізу творів. Гра партитури а саррелла (робота над технічними елементами-штрихами, туше, педалізацією), спів партій з трактуванням (ескізний та довершений варіанти).
3. Передрепетиційана робота: диригування в класі твору а саррелла та твору великої форми під рояль із концертмейстером.
4. Складання плану проведення репетицій. Особливості строю а саррелла.

Використання камертону в роботі над творами а саррелла. Співвідношення функцій хору та інструментального супроводу в творах кантатно-ораторіального та оперного жанрів.

5. Створення диригентської інтерпретації (робочої та художньо довершеної) з відповідними за функціональними призначеннями жестами.

6. Вирішення організаційних питань, уточнення інтерпретаційних завдань під час генеральної репетиції. Проведення концертного виступу.

7. Підготовка звітної документації.

4. СТРУКТУРА ПРАКТИКИ ЗА ФАХОМ

Теми дисципліни	Обсяг у годинах	
	Денна форма	
	Усього	Самостійна робота
Тема 1.	30	30
Тема 2.	30	30
Тема 3.	30	30
Тема 4.	30	30
Усього годин / кредитів ECTS	120 / 4	120

5. ВИДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

За результатами практичної підготовки за фахом у 5-8 семестрах студенти складають звіт із практики, захист якого зараховується як залік, що оцінюється за університетською диференційованою бальною та якісною шкалою і переводиться у шкалу ЄКТС. Відповідність отриманих здобувачем балів за університетською шкалою та шкалою ЄКТС наведено в таблиці 1.

Таблиця 1.

Відповідність балів за університетською шкалою та шкалою ЄКТС

Університетська шкала оцінювання (в балах)	Університетська шкала оцінювання в якісному вимірі	Шкала ЄКТС	
		сумарна оцінка (в балах)	оцінка
90 – 100	«відмінно»	90 – 100	A
75 – 89	«добре»	82 – 89	B
		75 – 81	C
60 – 74	«задовільно»	64 – 74	D
		60 – 63	E
0 – 59	«незадовільно»	35 – 59	FX
		0 – 34	F

Координацію діяльності здобувача в межах підготовки до підсумкового контролю забезпечує керівник практики. Здобувач освіти здійснює самоконтроль щодо виконання самостійної роботи за темами та звітує керівнику практики. До заліку здобувач освіти допускається у разі наявності щоденника практики за фахом і письмового звіту.

Розподіл балів (за максимальними значеннями) та послідовність їх накопичення за результатами практичної підготовки за фахом

Підсумковий контроль (максимум 100 балів, мінімум 60)			Сума балів
у тому числі за семестрами та видами робіт			
5 семестр	Аналіз специфіки роботи з дитячим хором. Ознайомлення з репертуарною політикою хору. Вивчення стильових і жанрових ознак обраних для роботи творів. Складання комплексу вокально-хорових вправ. Підготовка до їх практичного втілення. Перед-репетиційна робота над освоєнням творів: гра партитури твору а cappella на інструменті, спів пар-тій, вибір доцільних мануальних засобів відображення тексту. Методика роботи над елементами хорової звучності. Особливості строю а cappella. Розробка плану проведення репетицій.	Практична реалізація комплексу вокально-хорових вправ. Організаційна робота щодо підготовки до розучування твору. Складання плану репетиційної роботи. Методика роботи над творами а cappella, із супроводом. Вдосконалення роботи над ансамблем, строем, дикцією. Використання допоміжного матеріалу, інших прийомів і методів при розучуванні складних епізодів. Організація генеральної репетиції та концертного виступу. Надання щоденника та звіту з практики.	100
	40	60	
6 семестр	Розкриття особливостей створення самодіяльного хорового колективу та музично-педагогічної роботи в ньому. Визначення функцій керівника самодіяльного хору та стилю його керівництва. Вивчення репертурної політики хорового колективу. Аналіз посібників з розспівування хору, класифікація видів вправ. Комплексний підхід до вивчення творів. Різновиди репетицій в самодіяльному хорі: по партіях, з окремими групами, всім хором, комплексна (робота над новим матеріалом і повторення творів), зведена, генеральна. Методика проведення індивідуальних занять зі співаком - аматором.	Проведення розспівування хору. Складання плану репетицій. Вдосконалення роботи над вокально-хоровими навичками. Методика роботи над хоровою мініатюрою і твором з супроводом. Розвиток та закріплення в самодіяльному хорі основ співацької культури. Використання диригентом пояснювально-ілюстративного методу в репетиційній роботі з самодіяльним хором. Проведення занять зі співаком-аматором. Втілення образного змісту творів. Демонстрація виконавських якостей диригента. Підготовка звітної документації.	100
	40	60	
7 семестр	Особливості репетиційного процесу в навчальному хорі.	Аналіз майстер-класів провідних диригентів-хормейстерів навча-	

Підсумковий контроль (максимум 100 балів, мінімум 60)			
у тому числі за семестрами та видами робіт		Сума балів	
7 семестр	Плинність складу, щорічне його оновлення. Поєднання в роботі студентського хору навчальних і навчально-концертних функцій. Ознайомлення з методикою роботи керівника навчального хору, поточним репертуаром. Психологічна підготовка здобувача освіти до контакту з навчальним хоровим колективом.	льних хорових колективів. Ознайомлення з методичними посібниками з розспівування, змістом, різним характером і видами вправ. Визначення основних рівнів вивчення хорових творів (елементарного, фрагментарного, цілісного сприйняття). Підготовка звітної документації.	100
	50	50	
8 семестр	Добір спеціальних вокально-хорових вправ. Демонстрація та пояснення до них. Самостійна робота здобувача освіти над творами: технічна (освоєння партитур у фортепіанному викладі, спів напам'ять хорових партій в ескізному і довершеному варіантах); теоретична (історико-стилістичний, музично-теоретичний та вокально-хоровий аналіз); творча (виконавський аналіз, розробка диригентського плану, оволодіння усіма необхідними засобами диригентської виразності). Виконання двох творів у супроводі концертмейстера у період перед-репетиційний роботи з хором.	Створення детального плану вивчення твору на репетиціях з хором, позначення мети заняття, обсягу матеріалу. Особливості методики роботи хормейстера над твором а cappella і твором із оркестровим супроводом, із солістом на початковому та завершальному етапах. Технічне освоєння творів, удосконалення роботи над елементами хорової звучності. Користування камертоном при співі а cappella. Організація генеральної репетиції. Концертний виступ. Підготовка щоденника та звіту з практики.	100
	40	60	

Критерії оцінювання знань здобувача освіти

90 - 100 - А - відмінно:

знає специфіку роботи з дитячим, самодіяльним, навчальним хоровими колективами; на достатньо високому рівні проводить репетиційний процес і концертний виступ; бездоганно знає матеріал; чує і швидко реагує на помилки в хорі; демонструє артистизм, музикальність, психологічну підготовку до контакту з колективом; власна інтерпретація переконлива; кінцевий результат в роботі з хором досягнуто; наданий щоденник практиканта та звіт з практики;

82 - 89 - В - добре:

знає особливості репетиційного процесу в різних за типами хорових колективах; демонструє якісну роботу над хоровим ансамблем, строем; володіє методами вокальної роботи, але, існує проблема співвідношення технічного і художнього в репетиційному процесі; на доброму рівні користуються фаховою термінологією; демонструє досить виразне виконання творів; у концертному виступі в цілому реалізовані завдання попередньої роботи; звітна документація

підготовлена і представлена в повному обсязі;

75 - 81 - С - добре:

добре підготовлений для роботи з хором матеріал; розроблений план проведення репетиції містить мету, обсяг матеріалу, облік часу; комплекс вокально-хорових вправ складений, але без систематизації; зауваження під час репетиційної роботи вірні, проте, демонстрація голосом не завжди переконлива; наявні незначні недоліки в роботі над елементами хорової звучності; проявляє самостійність у репетиційному процесі; звітна документація відповідає програмним вимогам.

64 - 74 - D- задовільно:

програмний матеріал знає не достатньо впевнено; демонструє формальний спів вокально-хорових вправ; повторює окремі технічно складні епізоди твору без пояснення завдань; володіє певними диригентськими навичками, але виконує творів без емоційного наповнення; інтерпретація відсутня; щоденник та звіт з практики оформлені недбало.

60- 63- E- задовільно:

передрепетиційну роботу проведено, але не за всіма видами; програмний матеріал не знає напам'ять; у вокально-хоровій роботі припускає суттєві помилки; не продуктивно використовує репертиційний час; не демонструє мотивації, стабільності та послідовності в роботі; щоденник та звіт з практики лише частково висвітлюють діяльність практиканта.

35-59- FX -незадовільно(з можливістю повторного складання):

непідготовленість здобувача освіти до практичних занять; неспроможність здійснювати діяльність, що відповідає програмним вимогам; у представленій звітній документації відсутні певні матеріали.

0 - 34 - F- незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни):

суттєва непідготовленість здобувача освіти до проведення практичних занять; незнання навчального матеріалу; план практики не виконано; звітна документація не відповідає вимогам.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бенч-Шокало, О. Г. (2002). *Український хоровий спів: актуалізація звичаєвої традиції* : навч. посібник. Київ.Укр.світ.
2. Іванова, Ю. М. (2008). *Психофізичний аспект роботи в дитячому хорі. Традиції та новації у вищій архітектурного художній освіті* : зб. наук. пр. / Харк. держ. академія дизайну і мистецтв. Вип.1,2,3. Харків: ХДАДМ. С.36-40.
3. Іванова, Ю.М. (2003). Вокальне виховання в дитячому хорі. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*: зб.наук. ст. Вип.11. ХНУМ імені І. П. Котляревського. Харків.Стиль - Іздат. С.120-127.
4. Карпинець, А. М., Виноградча Д. В., & Лебедкіна І. Є. (2017). *Робота з самодіяльним хором*: методичні рекомендації. Київ. Видавництво Ліра.
5. Кириленко, Я. О. (2013). Функції творчої особистості диригента-інтерпретатора як основа хорової вистави. *Мистецтвознавчі записки*:

зб.наук.праць. Вип.24. Київ.

6. Костенко, Л. В., & Шумська Л. Ю. (2012). *Методика викладання хорового диригування*: навч. посібник. Ніжин.
7. Костенко, Л. В. & Шумська Л. Ю. (2013). *Хрестоматія з хорознавства*: навч.посіб. Ніжин. НДУ ім. М. Гоголя.
8. Кушка, Я. В. (2007). *Методика музичного виховання дітей* : навч. посібник. Вінниця. Нова книга.
9. Леонтович, М. Д. (1989). *Практичний курс навчання співу у середніх школах України*. Київ.Музична Україна .
10. Мархлевський, А. В. (1986). *Практичні основи роботи в хоровому класі*. Київ. Музична Україна.
11. Михайлець, В. В. (2004). *Вокальна основа хорового мистецтва – історичний та теоретичний аспекти*: автореф. дис. канд. мистецтвознавства. Одеса.
12. Муравський, П. І. (2014). *Моя хорова школа*. Видавничий центр Просвіта.
13. Савельєва, Г. В. (2021). *Методика роботи з хором*. Курс лекцій з дисципліни. Ч І. Харків.
14. Савельєва, Г. В. (2021). *Методика роботи з хором*. Курс лекцій з дисципліни. Ч ІІ. Харків.
15. Стахевич, О. Г. (2020). *Основи вокальної педагогіки*. Ч. І.: Природно-наукові теорії сольного співу. Курс лекцій: Навч. пос. для студ. дир.-хор. фак. муз. та пед. вузів. Харків-Суми. ХДАК - СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
16. Українське хорове виконавство. (2004). *Довідник*. Ч. І. : Хори / Автор-упорядник Бурбан М. І. Дрогобич. Вимір.
17. Хлебникова, Л. О. (2006). *Методика хорового співу у початковій школі*: Методичний посібник. Тернопіль. Навчальна книга - Богдан.
18. Ярошенко, І.В., Серганюк Ю. М. (2020). *Концептуальні особливості методики роботи з хором*: Навчальний посібник. Київ. Видавництво «Білий Тигр».
19. Ятло, Л. П. (2009). *Теорія та методика роботи з дитячим хором* : навч. посіб. 2-ге вид. Умань. РВЦ Софія.

Рекомендовані інтернет-ресурси

1. Нарожна, Н. І., Виноградча, Д. В., Лебедкіна, І. Є. *Деякі аспекти проведення занять хорового класу в контексті дисципліни «методика викладання фаху»* <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/11/92.pdf> (2023, липень 25).
2. Кириленко, Я. *Теоретичні та практичні засади диригентської підготовки* https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/32744/1/Y_Kyrylenko_Posibnik_2020_IM.pdf (2023, липень 28).

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН ТА ДОПОВНЕНЬ

Дата внесення змін	Зміни / Доповнення	ПІБ, посада особи, яка внесла зміни/ доповнення	Дата	Узгоджено ПІБ	Посада	Підпис